

≡ Eesti
≡ Kontsert

TRIO

Felix Klieser

Andrej Bielow viiul • Martina Filjak klaver
Felix Klieser metsasarv

admirals

Eesti Kontserdi hooaja peatoetaja

admirals.group

Admirals Group AS

N 31. OKTOOBER 19.00 Pärnu kontserdimaja
R 1. NOVEMBER 19.00 Vanemuise kontserdimaja
L 2. NOVEMBER 19.00 Estonia kontserdisaal

TRIO

Felix Klieser

Andrej Bielow viiul • Martina Filjak klaver
Felix Klieser metsasarv

KAVA

Charles Koechlin (1867–1950)

„Quatre petites pièces“ / „Neli väikest pala“ op. 32 (1896–1906) ~12'

- *Andante*

- *Très modéré*

- *Allegretto quasi andantino*

- *Scherzando*

Robert Schumann (1810–1856)

Adagio ja *allegro* metsasarvele ja klaverile op. 70 (1849) ~9'

- *Adagio. Langsam, mit innigem Ausdruck*

- *Allegro. Rasch und feurig – Etwas ruhiger – Tempo I*

Johannes Brahms (1833–1897)

Sonaat nr 3 d-moll viiulile ja klaverile op. 108 (1888) ~22'

- *Allegro*

- *Adagio*

- *Un poco presto e con sentimento*

- *Presto agitato*

VAHEAEG

Frédéric-Nicolas Duvernoy (1765–1838)

Trio nr 1 metsasarvele, viiulile ja klaverile ~9'

- *Adagio*

- *Allegretto*

Johannes Brahms (1833–1897)

Trio Es-duur metsasarvele, viiulile ja klaverile op. 40 (1865) ~30'

- *Andante – Poco più animato*

- *Scherzo. Allegro – Molto meno allegro – Allegro*

- *Adagio mesto*

- *Finale. Allegro con brio*

Prantsuse helilooja, pedagoog ja muusikateoreetik **Charles Koechlin** oli 20. sajandi esimese poole Pariisi muusikamaastiku silmapaistev tegelane. Omanud perekonna soovil insenerihariduse, pöördus Koechlin siiski oma meelisala, muusika poole ning astus 23-aastaselt Pariisi konservatooriumi, kus õppis kompositsiooni Jules Massenet' ja Gabriel Fauré juhendamisel. Pärast kooli lõpetamist tegutses ta vabakutselise helilooja, õpetaja ja kriitikuna ning kirjutas kolm põhjalikku õpikut: harmooniast, muusikateooriast ja orkestreerimisest.

„Üks meie aja kõige kohutavamaid haigusi on soov olla kaasaegne,“ tähendas Koechlin vana mehena, ometi polnud ta ise sugugi paa-dunud konservatiiv. Ta oli üks kaasaegset muusikat edendava ühingu Société Musicale Ind pendante asutajaid ja Prantsuse Kuuiku eelkäija, rühmituse Les Nouveaux Jeunes liige. Oma 60-aastase loometee jooksul proovis ja assimileeris ta erinevaid stiile ja tehnikaid, nii näiteks inspireerisid teda keskaegsed kirikulaadid, bachilik kontrapunkt, hilisromantism, impressionism, dodekafoonia, atonaalsus, idamaade muusika, Hollywoodi filmid ja prantsuse klassikalised traditsioonid, mille kandjaks oli tema õpetaja Gabriel Faur .

Koechlini mahukas helilooming – 225 oopust kõige erinevates žanrites – ootab alles avastamist. Metsasarvele, viiulile ja klaverile kirjutatud „**Quatre petites pièces**“ („**Neli väikest pala**“) **op. 32** kuuluvad autori loometee algusaega, mil ta oli asunud õppima Faur  juurde. Neis hilisromantismi ja impressionistlike sugemetega palades avaneb tõeline meloodiate varakamber, kus pikalt ja kaunilt kulgevad viisikaared põimuvad sujuvalt ühtsesse helikoosse.

Robert Schumann on tuntud eelkõige oma klaveriteoste ja laululoomingu poolest, ent m rkimisv arne on ka tema panus kammermuusika valdkonda. Aastal 1849, millele helilooja ise on viidanud kui oma „kõige viljakamale aastale“, nägid ilmavalgust 30 uut kammer- ja vokaalteost, nende seas **adagio ja allegro metsasarvele ja klaverile op. 70**. See oli esimene ja ühtlasi ainus kord, kui Schumann taolisele koosseisule kirjutas. Inspireerituna metsasarve avardunud m nguv imalustest – nimelt oli 1830. aastatel mitmetes orkestrites kasutusele võetud uut t upi ventiilidega pill, mis võimaldas mängida kogu kromaatilist helirida –, l i ta teose vaid mõne päeva jooksul 1849. aasta veebruaris, mille järel visandas kohe ka kontsertpala neljale metsasarvele ja orkestrile **op. 86**.

Adagio ja *allegro* esitab metsasarvem ngijale suuri tehnilisi väljakutseid; ta saab vähe puhata ning tema partii ulatub üle kolme oktavi. Tegemist on esimese kompositsiooniga tuntud helilooja sulest, mis on kirjutatud spetsiaalselt uut t upi metsasarvele. Teosest vaimustus omal ajal ka helilooja naine Clara Schumann, kes pärast selle läbimängimist koos metsasarvesolistiga olevat nentunud: „Suurepärane pala, värske ja kirglik, just nagu mulle meeldib.“

Noortel heliloojatel on tihtipeale keeruline avalikku muusikaellu siseneda, kui nende taga ei seisa just m jukad toetajad, kes nende andesse usuvad. **Johannes Brahms** t osis rambivalgusesse suuresti tänu Robert Schumannile, kes 20-aastase noormehe talendist vaimustatuna tituleeris ta oma ajakirjas Neue Zeitschrift für Musik „uueks Orpheuseks, [...] kellele on m aratud saada ideaalseks oma ajastu väljendajaks“. Brahms j advustas oma nime muusikaajalukku eelkõige s mfonistina, ent ka „Saksa reekviemi“ ning suurepäraste kammer- ja klaveriteoste autorina.

Sonaat nr 3 d-moll op. 108 on viimane Brahmsi kolmest sonaadist viiulile ja klaverile. Kõigi kolme sonaadi, samuti viiulikontserdi puhul inspireeris heliloojat nimekas ungari viiulivirtuoos Joseph Joachim,

kellega teda sidus aastatepikkune sõprus. Brahms alustas 3. viiulisonaadi kirjutamist 1886. aasta suvel S eitsis, Thuni järve  ares, kus ta 1880. aastatel suvitas, ning lõpetas selle kaks aastat hiljem.

Kolmas sonaat erineb oluliselt oma kahest eelkäijast, mida seob üksteisega sarnasus nii karakteris kui ka struktuurilises ülesehituses (mõlemad on kolmeosalised). Viiulisonaat nr 3 on neljaosaline ning v ljenduslikult m ttetihedam ja emotsionaalselt pingelisem kui lüürilise iseloomuga 1. ja 2. sonaat.  igustatult on 3. sonaati kirjeldatud sõnaga „sümfooniline“.

Teose kandsid esmakordselt ette helilooja klaveril ja ungari viiuldaja Jen  Huby (Joachimi soosik Budapesti konservatooriumis) 22. detsembril 1888 Budapestis. Brahms ja Joachim esitlesid teost Viinis 13. veebruaril 1889. Viiulisonaat nr 3 on pühendatud dirigendile ja pianistile Hans von B lowile, kes tegi palju Brahmsi muusika propageerimiseks.

Oma aja juhtiv prantsuse metsasarvemängija **Frédéric-Nicolas Duvernoy** (1765–1838) tegutses Pariisis erinevates orkestrites (Orchestre de la Comédie italienne, Orchestre de la Garde Nationale, Orchestre de l'Opéra de Paris). Teda hindas kõrgelt Napoleon Bonaparte, kes nimetas ta keiserliku kapelli esimeseks sarvemängijaks – ametisse, mille Duvernoy säilitas ka Louis XVIII ja Charles X valitsusajal. Mõningase ettekujutuse tema positsioonist Pariisi muusikaelus annab plakat, mis reklaamis Spontini „Vestaneitsi“ esiettekannet 15. detsembril 1807 Pariisi Ooperis: „FRÉDÉRIC DUVERNOY esitab metsasarvesoolosid“ on sellel kuulutusel esile toodud suuremalt kui kogu muu etendusega seotud info, samuti pole ühegi teise artisti nimi suurtähtedega trükitud.

1795. aastal asus Duvernoy tööle metsasarveprofessorina äsja avatud Pariisi konservatooriumis, kus ta õpetas järgnevad kakskümmend aastat. Tema sulest pärineb sarvemänguõpik „Methode pour le cor“ (1802), samuti rida pedagoogilise suunitlusega helitöid, mis esitlevad metsasarve nii soolopillina (12 metsasarvekontserti) kui ka kammermuusika kontekstis (duod, triod, kvintetid jm).

Duvernoy loomingust kõlab sel kontserdil **trio nr 1 metsasarvele, viiulile ja klaverile** – heakõlaline, meloodiline ja läbipaistva faktuuriga kaheosaline kammerteos, mis järgib klassitsismiajastu traditsioone.

Johannes Brahmsi kammerteoste seast tõuseb oma ainulaadse koosseisu poolest esile **trio Es-duur metsasarvele, viiulile ja klaverile op. 40**, mille loomist ta alustas 1865. aasta kevadel looduslikult kaunis Baden-Badeni ümbruses, toas, kus autori sõnul „avanes kolmest küljest vaade tumedatele metsadega kaetud mägedele, üles-alla looklevatele teedele ja kenadele majadele“. Helilooja sümpaatia metsasarve vastu ulatub tema noorusaega – nimelt mängis seda pilli tema isa, kes õpetas sarvemängu ka pojale. Metsasarv on esile tõstetud ka mitmes Brahmsi orkestriteoses, näiteks 2. klaveri-kontserdi alguses ja 1. sümfoonia finaalis. Kuigi alates 1830. aastatest oli laiemalt kasutusele võetud uut tüüpi ventiilidega metsasarv, pidas Brahms oma triot luues silmas selle eelkäijat, naturaalsarve, mis polnud tehniliselt küll nii mitmekülgne, see-eest aga ümarama tooniga. „Ma kardaksin seda ventiilsarvega kuulda,“ kirjutas Brahms sõbrale.

„Kogu poeesia on kadunud ja tämber on algusest peale toores ja kohutav.“ Helilooja esitleb oma trios kujukalt naturaalsarve nii selle lüüriilisest kui ka dramaatilisest küljest ning integreerib pilli meisterlikult viiuli ja klaveri kooslusesse. Neljaosalise teose juhatab sisse *andante* (ainus avaosa Brahmsi kammermuusikas, kus ta ei kasuta traditsioonilist sonaativormi), mille esimene teema kangastus autori sõnul talle „kõrges metsas kuuskede vahel“. Virtuosesse skertso ja sütitava finaali vahele jääb eleeiline *adagio mesto*, mida Brahmsi biograafid on tõlgendanud kui helilooja mälestusavaldust oma lahkunud emale.

Trio Es-duur töid 28. novembril 1865 Zürichis esiettekandele Anton Gläss (metsasarv), Friedrich Hegar (viulil) ja autor klaveril. Teos ilmus trükis aasta hiljem Bonnis Simrocki kirjastuselt.

Evelin Kõrvits

Andrej Bielow: Foto: Marco Borggreve

Andrej Bielow sai oma esimesed viiulitunnid juba 5-aastaselt, jätkates õpinguid prof Michael Kuzniezo julgustusel. 15-aastaselt kolis ta Ukrainast Saksamaale ning astus Hannoveri Muusika-, Teatri- ja Meediakõrgkooli, mille lõpetas 2006. aastal. Muusikalist inspiratsiooni on talle pakkunud ka viiuldajad, nagu Gérard Poulet, Herman Krebbers, Ida Haendel, Ana Chumachenko ja Benjamin Schmid.

Andrej Bielow esineb solistina kõikjal maailmas koos mainekate orkestritega, nende hulgas Uus Jaapani Filharmooniaorkester ja Berliini Saksa Sümfooniaorkester

ning koostöös kuulsate dirigentidega, nagu Kurt Masur ja Olari Elts jt. Andrej Bellow naudib ka kammermuusika esitamist. Ta on väga nõutud külaline mitmetel festivalidel, nende seas Mecklenburg-Vorpommerni ja Schleswig-Holsteini festivalid. Tema kammermuusika partnerite hulka kuuluvad Severin von Eckardstein, Nicolas Alstaedt, Kit Armstrong ja Nils Mönckemeyer. Ühtlasi on Andrej Bellow esinenud Kronbergi Akadeemias koos Gidon Kremeri, Juri Bašmeti ja Beaux Arts Trioga.

Oma karjääri jooksul on ta võitnud mitmeid auhindu, sealhulgas Long Thibaud' (Pariis), Joseph Joachimi (Hannover) ja ARD (München) rahvusvahelistelt konkurssidelt. Bellow on välja andnud üle 20 CD-albumi koostöös mitmete plaadifirmadega, nende seas Hyperion ja Naxos.

Aastatel 2005–2014 oli ta Szymanowski Kvarteti esiviuldaja, tegutsedes samaaegselt ülikooli lektorina Hannoveris. Alates 2013. aastast on Andrej Bellow olnud külalisõppejõud ka Londoni Kuninglikus Muusikaakadeemias ning 2017. aastal asus ta ametisse Düsseldorf Rakenduskõrgkooli viiuliprofessorina. Lisaks korraldab ta regulaarselt meistrkursuseid nii Euroopas, USAs kui ka Aasias.

Andrej Bellow mängib Giovanni Battista Guadagnini (Milano, 1755) ja Gustave Bernardeli (Pariis) pillidel, mida võimaldab talle Gundlachi Fond.

Horvaatia pianist **Martina Filjak** on teinud endale rahvusvahelistel kontserdilavadel nime oma kirgliku mängu ja särava tehnilise meisterlikkusega. Pärast Zagrebi Muusikaakadeemia lõpetamist jätkas Martina Filjak õpinguid Viini Konservatooriumis, Como Klaveriakadeemias ning Hannoveri Muusika-, Teatri- ja Meediakõrgkoolis. Tema ulatuslik repertuaar hõlmab teoseid Bachist Berioni ja sisaldab enam kui 30 klaverikontserti.

Oma suure läbimurde tegi ta 2009. aastal, kui võitis esikoha ja Beethoveni preemia rahvusvahelisel klaverikonkursil Clevelandis. Sellest ajast alates on ta esinenud mitmetes tuntud kontserdisaalides ja festivalidel ning teinud koostööd mainekate orkestritega, peamiselt USAs, Saksamaal, Itaalias ja Ida-Euroopas. 2023. aastal nimetati Martina Filjak Dubrovniku Festivali kunstiliseks juhiks.

Ta on teinud koostööd paljude dirigentidega, nende hulgas Michael Schönwandt, Heinrich Schiff, Stanislav Kočanovski,

Martina Filjak. Foto: Romano Grozich

Alexander Shelley, Hans Graf, Markus Poschner, Paul Goodwin, Josep Caballé-Domenech, Carlos Miguel Preto ja Stefan Sanderling. Käesoleval hooajal esineb Martina Filjak orkestritega, nagu Weimari Riigikapell, Pécsi Pannoni Filharmoonikud, Padova ja Veneto Orkester, Porto Casa da Música Sümfooniaorkester ja Valencia Orkester. Ta elab oma teises kodulinnas Berliinis, armastab reisida ja räägib seitset keelt.

„Mitte andekus, vaid oma unistuste poole püüdlemine kõigi raskuste kiuste sillutab teed õnnele.“

– Felix Klieser

Felix Klieser on igas mõttes erakordne artist. Ta sai oma esimesed metsasarvetunnid 5-aastaselt ja juba 13-aastaselt võeti ta Hannoveri Muusika-, Teatri- ja Meediakõrgkooli üliõpilaseks. 2014. aastal omistati talle nii ECHO Klassik preemia aasta noore artisti kategoorias kui ka Saksa Kontserdijuhtide Ühenduse muusikaauhind. Sel suvel ilmus Ullsteini kirjastuselt Klieseri teine raamat pealkirjaga „Imagine it's not possible – yet someone does it anyway“ („Kujutle, et see pole võimalik – ja ometi saab keegi sellega hakkama“). 2016. aastal pälvis ta Leonard Bernstein auhinna Schleswig-Holsteini Muusikafestivalil.

2022. aasta suvel tegi Felix Klieser debüüdi Ravenna Festivalil maestro Riccardo Muti kutsel ning järgneval aasta menuka debüüdi BBC Promsil Royal Albert Hallis, mis tähistas ühtlasi tema kaheaastase residentuuri lõppu Bournemouthi Sümfooniaorkestri juures. Kontserdi otseülekanne kõlas nii raadios kui ka televisioonis.

Felix Klieser. Foto: MJKim

Klieseri käesoleva hooaja tipp-
hetkede hulka kuuluvad debüüt
Hongkongi linna kammerorkestriga
nende kodulinnas, esinemine
Šveitsi orkestri Winterthuri
Musikkollegiumiga Anna-Maria
Helsingi juhatusel ja O/Modernt
Kammerorkestriga Hugo Ticciati
käe all Stockholmis. Ta läheb uuesti
turneele Praha Sümfooniaorkestriga

ning annab mitu kontserti Baieri
Kammerorkestri ja Lübecki Filhar-
mooniaorkestriga. 2024. aasta
detsembris astub Klieser solistina
üles Nordrhein-Westfaleni liidumaa
ametlikul advendikontserdil.

Eesti Kontsert: produtsent Tuuli Metsoja, assistent Gerde Kadi Kuusk

≡ Eesti ≡ Kontsert

Ilja, Volmer ERSO

Ivari Ilja klaver • Eesti Riiklik Sümfooniaorkester
Dirigent Arvo Volmer

Beethoven. Avamäng "Leonore" op. 138/1

Britten. Klaverikontsert op. 13

Beethoven. Sümfoonia nr. 7 A-duur op. 92

N 7. NOVEMBER 19.00 Pärnu kontserdimaja

R 8. NOVEMBER 19.00 Estonia kontserdisaal

≡ Eesti
≡ Kontsert

VOKAALANSAMBEL

The Real Group

Rootsi

N 7. NOVEMBER 19.00 Jõhvi kontserdimaja
R 8. NOVEMBER 19.00 Pärnu kontserdimaja
L 9. NOVEMBER 19.00 Estonia kontserdisaal
P 10. NOVEMBER 19.00 Vanemuise kontserdimaja

eestikontsert.ee

≡ Eesti
≡ Kontsert

L 30.11 **Henning Kraggerud** viiul

kell 19.00

Estonia
kontserdisaal

Petter Richter kitarr
*Tartini, Grieg, Bull, Bartok, Kraggerud,
Gardel, Gismonti jt.*

P 1.12 **Keelpilli-
kvartett Meta4**

kell 17.00

Estonia
kontserdisaal

Antti Tikkanen viiul • **Minna Pensola** viiul
Atte Kilpeläinen vioola •
Tomas Djubsjöbacka tsello
Janáček, Beamish, Schumann

N 5.12 **Kooskõla²**

kell 19.00

Estonia
kontserdisaal

Katariina Maria Kits-Reimal viiul
Marcel Johannes Kits tsello
Bach, Xenakis, Vasks, Ravel

T 3. DETSEMBER 19.00 Jõhvi kontserdimaja
K 4. DETSEMBER 19.00 Vanemuise kontserdimaja

L 7.12 **Radulović ja
Double Sens**

kell 19.00

Estonia
kontserdisaal

Nemanja Radulović viiul
Ansambel **Double Sens**
Beethoven, Bach

Keelpilli-
FOOKUS

eestikontsert.ee

HOOAJA
PEATOETAJA

admirals

LIVIKO
— anno 1898 —

AUTOPARTNER

OLEREX

 Jazz
pesulad

SORAINEN

SELVER
Hea mõte

myfitness
world class gym & studios

 /eestikontsert

 /eesti_kontsert

eestikontsert.ee